

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 29.07.2004
COM(2004)536 końcowy

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
RAPORT ROCZNY 2004 DOTYCZĄCY POLITYKI ROZWOJU I POMOCY
ZEWNĘTRZNEJ WE

{SEC(2004)1027}

SPIS TREŚCI

A.	Przedmowa	3
1.	Zaangażowanie WE we współpracę na rzecz rozwoju	5
1.1.	Związek pomiędzy handlem i rozwojem	6
1.2.	Integracja i współpraca regionalna.....	6
1.3.	Wspieranie polityki makroekonomicznej i równy dostęp do usług socjalnych.....	6
1.4.	Transport	7
1.5.	Bezpieczeństwo żywnościowe i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.....	8
1.6.	Rządy, rozwijanie zdolności instytucjonalnych oraz państwo prawa.....	8
1.7.	Współpraca naukowa i technologiczna na rzecz wspierania rozwoju	8
1.8.	Inne wspólnotowe działania w ramach współpracy	9
2.	Skuteczność Współpracy WE	9
3.	Aktywność WE na świecie: osiągnięcia roku 2003 w poszczególnych regionach.....	9
4.	Czynnik o Szczególnym znaczeniu: Pokój jako priorytet.....	13
5.	Załączniki	13

A. PRZEDMOWA

Oto czwarty, i ostatni sporządzony przez Komisję Europejską pod przewodnictwem Prodiego, Raport Roczny Komisji dotyczący polityki rozwoju i pomocy zewnętrznej. Wytyczono w nim cele na rok 2003 i przedstawiono postępy poczynione na drodze do realizacji tych celów.

Unia Europejska odgrywa kluczową rolę w skali światowej w wymiarach gospodarczym, handlowym i rozwojowym. Z niej pochodzi 55 % globalnych środków pomocowych – tj. około 30 miliardów EUR rocznie – z czego ponad jedną piątą zarządza Komisja. Pomoc udzielana jest ponad 160 krajom, terytoriom i organizacjom na całym świecie. Stanowi to namacalny dowód zaangażowania Komisji w Milenijne Cele Rozwoju, koncentrujące się na zmniejszeniu biedy. Od 2000 r. głównym celem wspólnotowej polityki rozwoju jest zmniejszanie i ostateczne wyeliminowanie biedy. Poprzez pomoc zewnętrzną Unia Europejska wspiera upowszechnianie i umacnianie wartości uniwersalnych, takich jak demokracja i prawa człowieka.

W roku 2003 Komisja postanowiła poprawić globalne partnerstwo pomiędzy Północą i Południem, szczególnie poprzez wywiązanie się ze zobowiązań podjętych na konferencji ONZ w Monterrey poświęconej finansowaniu rozwoju i na konferencji w Johannesburgu poświęconej zrównoważonemu rozwojowi (obie odbyły się w 2002 r.) oraz poprzez wdrażanie ustaleń ramowych Porozumienia z Cotonou¹, wyrażając tym samym solidarność Europy z Afryką. Ponadto za cel obrano dążenie do równego podziału, między krajami i w poszczególnych krajach, pozytywnych skutków globalizacji, z uwzględnieniem różnorodności kulturowej i dziedzictwa środowiskowego, oraz dążenie do sprawiedliwszej dystrybucji zasobów pomiędzy Północ i Południe.

Rok 2003 był też rokiem znaczącym pod względem poprawy spójności oraz wpływu pomocy zewnętrznej UE. Komisja kontynuowała zmiany sposobu wyznaczania priorytetów, organizacji oraz wdrażania swoich programów, co zaczyna przynosić konkretne rezultaty.

W roku 2003 zobowiązania i płatności zarówno budżetowe, jak i Europejskiego Funduszu Rozwoju osiągnęły rekordowy poziom. Przekazanie do delegacji podejmowania codziennych decyzji uczyniło unijne programy pomocy zewnętrznej bardziej dopasowanymi do potrzeb krajów partnerskich, a inni dawcy zwracają uwagę na znacznie polepszoną koordynację. Zadanie przekazania odpowiedzialności zostanie w dużym stopniu ukończone do połowy roku 2004. Znacząco poprawiła się również jakość dokumentów strategicznych, które służą do analizy sytuacji w kraju partnerskim i wyboru sektorów, w których pomoc powinna się koncentrować.

W 2003 r. poczyniono ważny krok w kierunku gruntownej modyfikacji unijnej Wspólnej Polityki Rolnej w celu zmniejszenia jej zniekształcającego wpływu na handel międzynarodowy oraz propagowania bardziej rozwojowo zorientowanego podejścia i lepszej spójności pomiędzy unijną polityką rolną a polityką rozwoju, zgodnie z ambicjami programu rozwoju z Doha WTO. Przygotowywane są kolejne reformy w sektorach do tej pory nimi nieobjętych, w szczególności w sektorach bawełny, tytoniu, oliwy z oliwek i cukru.

¹ Wielostronne porozumienie w sprawie handlu, współpracy na rzecz rozwoju i dialogu politycznego pomiędzy UE i 78 krajami Afryki Subsaharyjskiej, Karaibów i Pacyfiku, podpisane w roku 2000.

Stosunki UE z jej najbliższymi sąsiadami nabrały w 2003 r. nowego rozpędu, zostały one również jaśniej zdefiniowane. W grudniu Rada Europejska ustaliła zasady nowych ram polityki oferujących tym krajom partnerstwo mające na celu dzielenie wszystkiego oprócz instytucji. Europejska polityka sąsiedztwa (European Neighbourhood Policy) pozwoli uniknąć po rozszerzeniu UE kolejnych linii podziału tego rozdartego wojnami kontynentu na „tych, którzy mają” i „tych, którzy nie mają”.

W roku 2003 nastąpił również nowatorski postęp, jeśli chodzi o wkład Wspólnoty w budowanie pokoju w Afryce. Komisja przekaze 250 milionów EUR Afrykańskiej Organizacji na rzecz Pokoju (African Peace Facility). Pomoc będzie się opierać na następujących zasadach: i) własności, tj. wspieraniu umiejętności społeczeństw Afryki radzenia sobie z konfliktami afrykańskimi; ii) solidarności wyrażającej się poprzez finansowe wkłady wszystkich krajów afrykańskich; oraz iii) postępu, przy założeniu, że bez pokoju i stabilności postęp w Afryce jest niemożliwy.

C. PATTEN. Członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za stosunki zewnętrzne. Przewodniczący Rady Biura Współpracy EuropeAid.

P. NIELSON. Członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za rozwój. Dyrektor Rady Biura Współpracy EuropeAid.

G. VERHEUGEN. Członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za rozszerzenie. Członek Rady Biura Współpracy EuropeAid.

P. LAMY. Członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za handel. Członek Rady Biura Współpracy EuropeAid.

J. ALMUNIA. Członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za sprawy gospodarcze i monetarne. Członek Rady Biura Współpracy EuropeAid.

1. ZAANGAŻOWANIE WE WE WSPÓŁPRACĘ NA RZECZ ROZWOJU

Niniejszy Raport Roczny zawiera ogólny opis strategicznych inicjatyw i działań Wspólnoty Europejskiej dotyczących współpracy na rzecz rozwoju i pomocy zewnętrznej w 2003 r. Celem raportu jest dotarcie do szerokiego grona odbiorców, w tym do instytucji europejskich, władz Państw Członkowskich, innych agencji zaangażowanych w rozwój i pomoc zewnętrzną, krajów partnerskich, europejskich organizacji pozarządowych oraz obywateli, którzy jako podatnicy umożliwiają podejmowanie tak ważnych wysiłków.

Pomoc finansowa ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia ambitnych celów obranych przez kraje rozwijające się i społeczność darczyńców. Unia Europejska jako całość jest największym na świecie dawcą na potrzeby rozwoju, jej pomoc w tym względzie, która wyniosła w 2003 r. ponad 30 miliardów EUR, stanowi w skali światowej ponad połowę środków pomocowych.

Ponad jedna piąta całkowitego budżetu pomocowego Unii Europejskiej jest zarządzana przez Komisję Europejską w imieniu Wspólnoty Europejskiej. Fundusze te pochodzą z budżetu Wspólnoty oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR).

Również zakres geograficzny wspólnotowych programów pomocowych jest światowy – od bezpośrednich sąsiadów UE po małe wyspy na Pacyfiku. Niniejszy raport przedstawia bilans środków, które zostały przyznane – tj. 7,8 miliarda EUR, oraz środków, które zostały wypłacone w roku 2003 – tj. 5,8 miliarda EUR.

Celem prowadzonej przez Wspólnotę Europejską polityki współpracy na rzecz rozwoju jest wspieranie zrównoważonego rozwoju, który przyczyni się do likwidacji ubóstwa w krajach partnerskich, oraz integracja tych krajów w gospodarce światowej. Można to osiągnąć jedynie poprzez prowadzenie polityki propagującej demokrację, państwo prawa, dobre rządy oraz poprzez respektowanie praw człowieka.

Kluczem do sukcesu jest posiadanie takich strategii przez kraje partnerskie – poprzez umacnianie systemu demokratycznego i zwiększające się uczestnictwo wszystkich grup społeczeństwa. Wspólnota przywiązuje wielką wagę do jakości dialogu z każdym z krajów partnerskich, co ma zapewnić spójność polityki prowadzonej przez dany kraj i działań wspierających Wspólnoty.

Raport zawiera uaktualniane informacje na temat postępów w realizowaniu strategicznych celów wyznaczonych przez WE oraz osiągnięć w latach poprzednich. Strategiczne cele WE opierają się na Milenijnych Celach Rozwoju, uzgodnionych przez światowych przywódców w czasie szczytu milenijnego we wrześniu 2000 r., którym przyświecała idea przewodnia, aby do roku 2015 ograniczyć zakres ubóstwa o połowę.

WE przyczynia się do osiągnięcia Milenijnych Celów Rozwoju poprzez skupienie swojej pomocy na sześciu głównych obszarach, w których może ona być szczególnie wartościowa. Raport analizuje więc postęp w tych właśnie obszarach, którymi są: związek pomiędzy handlem i rozwojem; integracja i współpraca regionalna, wspieranie polityki makroekonomicznej i równy dostęp do usług socjalnych, transport, bezpieczeństwo żywnościowe i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

oraz rozwijanie zdolności instytucjonalnych, w szczególności dobrych rządów i zasad państwa prawa. Propagowanie praw człowieka, równouprawnienie mężczyzn i kobiet, trwały rozwój środowiska oraz zapobieganie konfliktom to problemy krzyżowe, które należy integrować na każdym etapie oraz w ramach wszystkich wspólnotowych programów pomocowych.

1.1. Związek pomiędzy handlem i rozwojem

W listopadzie 2002 r. Rada Ministrów przyjęła wnioski dotyczące komunikatu Komisji w sprawie handlu i rozwoju², dając w ten sposób początek serii inicjatyw WE w analizowanym roku. Głównym celem Komisji jest zapewnienie, aby kraje rozwijające się, szczególnie te najbardziej podatne na różnego rodzaju napięcia, uzyskały znaczące korzyści z uczestnictwa w systemie światowego handlu. W konsekwencji Komisja pracowała nad poprawą spójności nowych zasad WTO i celów polityki rozwoju. Oceny oddziaływania na trwałość są regularnie stosowane w celu określenia potencjalnego wpływu ekonomicznego, społecznego i na środowisko, jaki mają porozumienia handlowe wielostronne, dwustronne lub regionalne.

1.2. Integracja i współpraca regionalna

Polityka UE uznaje regionalną integrację krajów rozwijających się za ważny etap na drodze do ich integracji z gospodarką światową. Integracja regionalna stanowiła więc główny aspekt pomocy UE na rzecz inicjatywy Mercosur, Wspólnego Rynku Ameryki Środkowej oraz Wspólnoty Andyjskiej, natomiast wysiłki w ramach współpracy regionalnej zostały wzmożone w Azji Południowo-Wschodniej.

W 2003 r. WE aktywnie upowszechniała koncepcję ściślejszej współpracy regionalnej w krajach Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP), objętych Porozumieniem z Cotonou. Do połowy 2003 r. uzgodniono strategię wsparcia dla sześciu regionów grupy AKP, a wszystkie te strategię uwzględniały regionalną integrację oraz handel jako sektor o głównym znaczeniu.

Europejska polityka sąsiedztwa wyraża nowe znaczenie, jakie nadano partnerstwu pomiędzy UE a Rosją, zachodnimi krajami Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP) oraz dziesięcioma krajami śródziemnomorskimi. W 2003 r. Komisja opracowała koncepcję programów sąsiedzkich (Neighbourhood Programmes), które łączą zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne finansowanie w nowy zharmonizowany sposób.

1.3. Wspieranie polityki makroekonomicznej i równy dostęp do usług socjalnych

Ze znaczącym sukcesem stosowano w 2003 r. zasadę bezpośredniego wsparcia budżetowego w celu pomocy krajom we wdrażaniu ich strategii ograniczania ubóstwa. Wsparcie budżetowe oraz pomoc na poziomie makroekonomicznym to dwie różne kluczowe metody ograniczające ubóstwo, wspomagające wydatki publiczne na usługi zdrowotne i edukacyjne oraz mierzące ich praktyczne rezultaty.

² Wniosek Komisji dotyczący polityki, skierowany do Państw Członkowskich UE oraz Parlamentu Europejskiego [COM(2002)513].

W 2003 r. ogółem 770 milionów EUR zostało przyznane, a 390 milionów EUR wypłacone jako wsparcie budżetowe dla krajów grupy AKP, aby wspomóc wdrażanie przez rządy krajów partnerskich własnych strategii ograniczania ubóstwa, aby zapewnić postęp w prowadzeniu programów reform publicznego zarządzania finansami oraz aby zachęcić rządy do skupienia się na wynikach.

Odnosnie do „edukacji” w ramach polityki rozwoju WE praca wykonana w 2003 r. była pochodną strategii zdefiniowanej w komunikacie *Edukacja i szkolenia w kontekście ograniczania ubóstwa w krajach rozwijających się* z marca 2002 r. Komisja uczestniczyła aktywnie w planowaniu i inicjowaniu międzynarodowego partnerstwa na rzecz przyspieszonej inicjatywy „edukacja dla wszystkich” (*Education for All Fast-Track Initiative*), której celem jest szybszy postęp w upowszechnianiu szkolnictwa podstawowego w krajach rozwijających się. Zaangażowanie w konkretne krajowe programy i projekty edukacyjne osiągnęło w 2003 r. ogółem około 250 milionów EUR, z czego około 135 milionów EUR dla krajów z grupy AKP. Te konkretne krajowe programy i projekty edukacyjne obejmują programy w zakresie szkolnictwa podstawowego, zawodowego i wyższego, każdy z nich jest włączony w program rozwoju danego kraju partnerskiego i monitorowany za pomocą zestawu wskaźników uzgodnionych z rządem partnerskim.

Komisja Europejska odnotowała postępy w realizowaniu Milenijnych Celów Rozwoju związanych z kwestiami zdrowotnymi, takimi jak umieralność dzieci, zdrowie matek oraz choroby zakaźne – traktując te kwestie priorytetowo w ramach swojej polityki. WE zobowiązała się również do przekazania kwoty 460 milionów EUR do Globalnego Funduszu na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią. Wkład WE (WE oraz Państwa Członkowskie) stanowi jak dotąd ponad połowę wszystkich środków do tej pory wpłaconych do Funduszu.

1.4. Transport

Transport to usługa istotna dla poprawy dostępu do zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa żywności i wody. Jest on jednym z sześciu priorytetów wspólnotowej współpracy na rzecz rozwoju i sektorem o zasadniczym znaczeniu w 32 programach narodowych AKP i trzech programach regionalnych AKP w ramach dziewiątego Europejskiego Funduszu Rozwoju; w ramach tego funduszu w roku 2003 zaangażowanie w programy transportowe w krajach i regionach AKP osiągnęło ogółem około 500 milionów EUR, co wiązało się ze wsparciem reform politycznych i strategicznych oraz inwestycji sieciowych, głównie w sektorze drogowym.

Transport stanowi również jeden z priorytetów programu TACIS³ oraz programów regionalnych Azji Środkowej i zachodnich Bałkanów. Poprzez działania zwane TRACECA Komisja wspiera tworzenie wspólnego korytarza transportowego z Europy do Azji Środkowej: w 2003 r. określono jedenaście projektów, których łączny budżet wyniósł 12 milionów EUR. W roku 2003 ukończono również studium

³ Program TACIS świadczy finansowaną subsydiami pomoc techniczną dla 12 krajów Europy Wschodniej i Azji Środkowej (Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Mołdawia, Rosja, Tadżykistan, Turkmenia, Ukraina i Uzbekistan).

regionalnej infrastruktury Bałkanów oraz ocenę potrzeb w ramach Bezpieczeństwa Lotniczego i Kontroli Ruchu Lotniczego w pięciu krajach objętych CARDS.

1.5. Bezpieczeństwo żywnościowe i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Ubóstwo na obszarach wiejskich pozostaje dominującą cechą pod względem zarówno zasięgu jak i stopnia ubóstwa w krajach rozwijających się. W 2003 r. Komisja przewodniczyła grupie zadaniowej Państw Członkowskich UE, opracowującej nową politykę gruntową w ramach wsparcia krajów rozwijających się. Polityka ta ustanawia podstawy pod zrównoważone, partycypujące i przyjazne biednym polityki gruntowe oraz systemy administracji ziemią, tworzone na podstawie rozpoznania istniejących praw oraz lokalnych kultur i społeczeństw.

W roku 2003 Komisja wniosła wkład w ustanowienie światowej platformy darczyńców na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (Global Donor Platform for rural development), w której uczestniczyli najważniejsi bilateralni i multilateralni dawcy. WE podjęła się również utworzenia strategicznego partnerstwa z wielkimi organizacjami Narodów Zjednoczonych, takimi jak Organizacja ds. Wyżywienia i Rolnictwa (Food and Agriculture Organisation, FAO) oraz Światowy Program Żywnościowy (World Food Programme).

Komisja przekazała 440,6 miliona EUR, poprzez specjalną linię budżetową UE, na bezpieczeństwo żywnościowe i pomoc żywnościową na rzecz 32 priorytetowych krajów, głównie z Afryki, oraz na kluczowe organizacje międzynarodowe.

1.6. Rządy, rozwijanie zdolności instytucjonalnych oraz państwo prawa

Dobre rządy i upowszechnianie demokracji zostały uznane przez społeczność międzynarodową, w tym Unię Europejską, za czynniki wyjątkowo ważne w osiągnięciu Milenijnych Celów Rozwoju. Polityka WE w zakresie rządów, rozwijania zdolności instytucjonalnych i zasad państwa prawa została omówiona w niedawnym komunikacie o rządach i rozwoju. Ma on charakter praktyczny, przedstawia różne sytuacje, tj. trudne partnerstwa, sytuacje po zaistnieniu konfliktów i efektywne partnerstwa.

Kontynuując w roku 2003 udzielanie wsparcia dla „skutecznych wykonawców”, co ma być sposobem na zwiększenie efektywności pomocy, WE obrała linię polityki, która zakłada, że ludność krajów mniej efektywnie wykorzystujących pomoc nie powinna płacić za to, że ma złych przywódców. Mając na względzie solidarność, bezpieczeństwo i długookresową efektywność pomocy komunikat zamiast całkowitego wycofania się z tych krajów proponuje znalezienie alternatywnych obszarów zaangażowania i sposobów współpracy.

1.7. Współpraca naukowa i technologiczna na rzecz wspierania rozwoju

Szósty Program Ramowy na rzecz Badań i Rozwoju Technologicznego (2002–2006) zawiera część „badania rozwojowe”, w całości oparte na współpracy z krajami rozwijającymi się.

1.8. Inne wspólnotowe działania w ramach współpracy

Główne punkty omawianego roku obejmują wkład WE w inicjatywy o wymiarze światowym i postęp poczyniony na konferencjach poświęconych zrównoważonemu i sprawiedliwemu rozwojowi, które odbyły się w Monterrey i Johannesburgu oraz w ramach programu rozwoju z Doha, prowadzonego przez WTO. W załącznikach do niniejszego dokumentu opisano skutki niedawnego rozszerzenia Unii Europejskiej w kategoriach zwiększenia się społeczności darczyńców i roli nowych sąsiadów.

W roku 2003 zakończono międzyokresowe oceny (Mid-Term Reviews – MTRs) dokumentów strategicznych dotyczących regionów śródziemnomorskich, azjatyckich, latynoamerykańskich, z obszarów TACIS (Europa Wschodnia i Azja Środkowa) oraz CARDS (zachodnie Bałkany) oraz zapoczątkowano proces na rzecz państw AKP. Celem wspomnianych ocen międzyokresowych jest zachowanie adekwatności i wspomaganie szybkiego reagowania na zmieniające się okoliczności.

2. SKUTECZNOŚĆ WSPÓŁPRACY WE

Wdrażanie procesu reform dotyczących pomocy zewnętrznej, rozpoczętych w 2000 r., kontynuowano po rok 2003. Zaawansowany jest proces przenoszenia uprawnień zarządczych na przedstawicielstwa WE w krajach beneficjentach; główny akcent przeniesiono z nakładów na rezultaty; skutkiem reformy jest uproszczenie procedur i większy nacisk na planowanie strategiczne i programowanie pomocy zewnętrznej. Zdolności zarządcze Biur Współpracy EuropeAid stale się zwiększają, szczególny nacisk kładzie się na poprawę jakości i ulepszanie systemów informacji zarządczych.

Do istotnych części procesu reform należą koordynacja między partnerami działalności na rzecz rozwoju, harmonizacja polityk, programy, procedury, praktyki oraz maksymalizacja rozwoju wydajności zasobów pomocowych. Wspólnota aktywnie promuje wdrażanie koncepcji „trzech k”: koordynacja, komplementarność, koherencja (spójność).

3. AKTYWNOŚĆ WE NA ŚWIECIE: OSIĄGNIĘCIA ROKU 2003 W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH

Wspólnota Europejska aktywnie niesie pomoc w 140 krajach w sześciu następujących regionach świata: zachodnie Bałkany, Europa Wschodnia i Azja Środkowa, kraje śródziemnomorskie, kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) i kraje i terytoria zamorskie, Azja oraz Ameryka Łacińska. Szczegółowe informacje zawierające dane finansowe i kwoty zaangażowania w 2003 r. znajdują się w załącznikach.

Zachodnie Bałkany

Strategicznym celem działań Wspólnoty na zachodnich Bałkanach, wyrażonym w programie CARDS, pozostaje wspieranie procesu stabilizacji i stowarzyszenia. Rok 2003 przyniósł potwierdzenie zwrotu w działalności Wspólnoty: od odbudowy i stabilizacji instytucji demokratycznych do innych dziedzin, bliżej związanych z programem reformy SAP, takich jak rozwój zdolności administracyjnych i

instytucjonalnych, rozwój ekonomiczny i społeczny, wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne oraz bliższe dostosowanie do *acquis* WE.

Ogółem w 2003 r. dla regionu zachodnich Bałkanów przyznano 620 milionów EUR, a wypłacono 425 milionów EUR.

Europa Wschodnia i Azja Środkowa

Z perspektywy rozszerzenia Unii w maju 2004 r. głównym priorytetem na rok 2003 była bliższa współpraca na zewnętrznych granicach Unii. Nowy program strategiczno-indykatywny na lata 2004–2006, przyjęty w listopadzie 2003 r., dla programu współpracy transgranicznej TACIS, wyznacza sposób wdrażania takiej polityki po obu stronach wschodnich granic poszerzonej UE: w końcu 2003 Komisja przystąpiła do pracy nad rewizją rozporządzenia dotyczącego TACIS. Ważne jest, aby uwzględnić społeczne konsekwencje zmian, zająć się sprawą koniecznego zwiększenia bezpieczeństwa przemysłu nuklearnego i zapewnić dobre dostosowanie programu TACIS do pojawiających się priorytetów europejskiej polityki sąsiedztwa.

Ogółem w 2003 r. dla regionu Europy Wschodniej i Azji Środkowej przyznano 504 milionów EUR, a wypłacono 420 milionów EUR.

Kraje śródziemnomorskie oraz Bliskiego i Środkowego Wschodu

Działania w tym regionie wdrażane w ramach programu MEDA wpływają z procesu barcelońskiego oraz politykę sąsiedztwa WE.

W 2003 r. Wspólnota w dalszym ciągu wspierała inicjatywy skierowane na wzmacnianie integracji subregionalnej w takich dziedzinach jak handel, sieci infrastrukturalne, polityka migracji, zgodnie z wytycznymi Arabskiej Unii Mahghreb oraz procesu Agadir. Wspieranie inwestycji w krajach południowej części regionu Morza Śródziemnego również stanowi wielkie wyzwanie. W tym względzie w listopadzie 2003 r. Rada Ecofin zaproponowała dalszy rozwój Wkładu Wspólnoty do Instrumentu Inwestycyjnego i Partnerstwa Eurośródziemnomorskiego.

Na konferencji nepalskiej w grudniu 2003 r. zatwierdzono utworzenie fundacji eurośródziemnomorskiej, która ma wspierać dialog międzykulturowy. Na polu edukacji rozszerzenie programu Tempus na kraje śródziemnomorskie wzmocni współpracę w zakresie szkolnictwa wyższego i szkoleń zawodowych. Na koniec należy powiedzieć, że rozpoczęto współpracę w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, a na etapie wdrażania są konkretne projekty dotyczące szkoleń i współpracy policji, szkoleń i współpracy sądowniczej, jak również danych analitycznych o przepływach ludności na obszarze krajów śródziemnomorskich.

Ogółem w 2003 r. na region Morza Śródziemnego oraz Bliskiego i Środkowego Wschodu przyznano 600 milionów EUR, a wypłacono 498 milionów EUR.

Kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku/Kraje i terytoria zamorskie

Polityczny dialog WE–AKP, rozpoczęty Porozumieniem z Cotonou, wskazywał obszary wspólnego zainteresowania, w tym postępy we wprowadzaniu praw człowieka i zasad demokratycznych. WE wniosła wkład w wysiłki na rzecz pokoju, czynione przez Unię Afrykańską oraz Gospodarczą Wspólnotę Państw Zachodniej Afryki.

Głównymi sektorami, w których interweniowano w ramach programów współpracy bilateralnej, były: transport, integracja regionalna, rozwój obszarów wiejskich, wspomaganie sektora makroekonomicznego i socjalnego, inne obszary o centralnym

znaczeniu, wymienione w sekcji I. Wkład WE w inicjatywy globalne, takie jak program dla głęboko zadłużonych krajów ubogich i Globalny Fundusz na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malaria, przysporzył korzyści szczególnie ubogim krajom Afryki Subsaharyjskiej.

Odnosnie do handlu rozpoczęto negocjacje z grupami regionalnymi w sprawie zawarcia umów o partnerstwie gospodarczym, pierwszą grupą była Afryka Środkowa i Zachodnia. Celem jest utworzenie po roku 2008 nowego systemu handlu z krajami AKP. Inną poważną inicjatywą WE rozpoczętą w 2003 r. jest program wodny Unii Europejskiej, z budżetem 500 milionów EUR, który to program jest odpowiedzią na fakt, że prawie 40 % ludności Afryki Subsaharyjskiej nie ma dostępu do wody pitnej ani do odpowiednich warunków sanitarnych.

W roku 2003 zaistniała również możliwość zastanowienia się nad dalszym rozwojem stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z WE. Dwanaście krajów i terytoriów zamorskich, które otrzymały indywidualne wsparcie budżetowe do 2007 r., przedłożyły do końca roku projekty dokumentów programowych.

Dane dotyczące wyników Europejskiego Funduszu Rozwoju okazały się szczególnie zadowalające, przy dynamicznym wzroście zaangażowania (ogółem 3,7 miliarda EUR) oraz rekordowych poziomach podpisanych kontraktów (3 miliardy EUR) i dokonanych płatnościach (2,5 miliarda EUR).

Azja

Podobnie jak strategia współpracy Unii Europejskiej z krajami Azji, praktyczna współpraca skupiała się w następujących obszarach: handel i inwestycje, podejście sektorowe na rzecz ograniczania ubóstwa, dobre rządy, prawa człowieka oraz demokracja i radzenie sobie z konfliktami. Stosunki gospodarcze z Azją zostały wzmocnione na drodze dialogu na poziomie regionalnym i bilateralnym oraz były wspierane przez programy współpracy na poziomie ogólnoazjatyckim i Pomoc Związaną z Handlem.

Strategia WE w coraz większym stopniu skupia się na rozwoju zdolności instytucjonalnych poprzez świadczenie związanej z handlem pomocy, zgodnie z programem rozwoju z Doha WTO, w tym pomocy w zakresie zarządzania finansami publicznymi. Dobrymi przykładami jest tu pięć ogólnoazjatyckich programów, skoncentrowanych na kluczowych obszarach, tj. gospodarce inwestycyjnej i udogodnieniach w handlu; zagospodarowaniu obszarów miejskich; kontaktach i stypendiach w ramach szkolnictwa wyższego; zwiększonym stosowaniu technologii informatycznych i komunikacyjnych; promocji rozwiązań technologicznych przyjaznych środowisku.

Ogółem w 2003 r. w regionie Azji przyznano 558 milionów EUR, a wypłacono 470 milionów EUR.

Ameryka Łacińska

Współpraca WE z Ameryką Łacińską w 2003 r. opiera się na konkluzjach szczytu madryckiego, który odbył się w 2002 r. W ramach współpracy w 2003 r. w uprzywilejowany sposób potraktowano trzy obszary działań: wzmocnienie

mechanizmów instytucjonalnych i demokratycznych, modernizacja państwa i podejścia do praw człowieka, rozwój społeczny, rozwój słabiej prosperujących regionów, pomoc związana z handlem i integracja regionalna.

W roku 2003 Komisja Europejska kontynuowała negocjacje z krajami Mercosur, podpisała porozumienia o politycznym dialogu i współpracy z sześcioma krajami Ameryki Środkowej oraz ze Wspólnotą Andyjską oraz wdrażała Porozumienie o partnerstwie gospodarczym, politycznej współpracy i współpracy z Meksykiem i Układ o stowarzyszeniu z Chile.

Ogółem w 2003 r. w regionie Ameryki Łacińskiej przyznano 329 milionów EUR, a wypłacono 280 milionów EUR.

4. CZYNNIK O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU: POKÓJ JAKO PRIORYTET

Załącznik do niniejszego raportu szczególną uwagę przywiązuje do kwestii, która została potraktowana w sposób wyjątkowy przez społeczność działającą na rzecz rozwoju, a mowa o związku między rozwojem a rządami, pokojem i bezpieczeństwem. Załącznik prezentuje dokładną analizę tej współzależności i wprowadza opis kroków podejmowanych przez WE celem ulepszania standardów rządzenia i bezpieczeństwa, co ma prowadzić do zapewnienia stabilnego i pokojowego środowiska dla skutecznego rozwoju.

5. ZAŁĄCZNIKI (WEWNĘTRZNY DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI : SEC(2004)1027)

Załączniki, poprzez analizę postępu działań skierowanych na Milenijne Cele Rozwoju, podsumowują postępy dokonane w zakresie harmonizacji procedur finansowych i administracji, wymieniając komunikaty dotyczące polityki rozwojowej i pomocy zewnętrznej sporządzone przez WE w trakcie roku.

Podsumowując, należy powiedzieć, że zawarte w załącznikach finansowych tabele DAC (Development Assistance Committee OECD – Komitet Pomocy Wspierającej Rozwój) pokazują klasyfikację zaangażowania i płatności dokonanych w 2003 r. Ponadto wszystkie zaangażowania roku 2003 są wykazane według regionów, zgodnie z geograficznymi i tematycznymi liniami budżetowymi.